

DEO OPT. MAX. VNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ, ET SANCTO LVCÆ, ORTHODOXORVM MEDICORVM PATRONO.

QVÆSTIO MEDICA,
QVODLIBETARIIS DISPVATIONIBVS MANE DISCVTIENDA
IN SCHOLIS MEDICORVM, DIE IOVIS, IX. DECEMBRIS,
M. CLAVDIO QVARTIER, Doctore Medico, Præside. (:)

An Pestilenti Febri Sudorifica?

1043

NON vnus morbi nomen est Pests, longissimè pater, ad multosque pertinet: populares enim, qui vno in loco plures simul corripunt, si & hoc habent, vt pterosque perimant, Pests appellatione continentur: Ab ea porò differt febris pestilens; multa liquidem sunt Pests genera, etiam citra febrem, & est interdum febris pestilens sine Peste: quædam Pests est cum febre intermittente, & quædam est vnus diei, seu Britannicus *(dysenteria)* Pests: Febris autem exquisitè pestilens, assidua est. omnium perniciosissima, ferèque contagiosa, & primà invasione furens, quæ. dum maxime blanditur, maximè nocet, ægros, vbi meliusculè habere videntur, inopinatò rapit, isdemque morti in speciem addicit, rariùs quidem, nonnunquam tamen præter spem parcit. Hæc non pauci, quòd prorsus infecisset, poluissetque spiritus, dum vel inter sanos ambularent, veluti fulmine læti, repente conciderunt; nec propterea febris vlla pestilens, est diaria; nec vlla Cor ipsum, quod tamen gravissimè affligit, siccitate torret, vt hætica: imò, plerumque mitis est calor, spiratio, & quod mireris, vrinæ substantiâ, colore, sedimentoque, valentium similes, elanguescente interim venarum motu, ac tum rabidè instar belluz, maiore ferocia debacchatur, vrbes, agrosque colonis exhaustura: An & dirum id Febris genus flammeis oculis, vel cum reliquo vultu squalentibus ac torvis, internoscitur? Ita plerumque: at nec semper, nec certò; vt nec carbunculo, ac bubone, qui, si fortas protrudantur ante febrem, mitiorem fore portendunt: eandem verò sæpiissime subsequuntur, pravo quasi vidæ Naturæ indicio.

PESTILENTIS Febris quum nec vis atque indoles, nec medicatio satis perspecta est, gravis solet esse calamitas; apud eos imprimis, qui abditioris perniciè quidpiam redolere, & ex communi quidem, sed tacita incomprehensaque causa, nusquam ab elementis, eorumque qualitatibus proficisci arbitrantur: Illam scilicet vel ab alto deducunt aliqui, quòque magis putent sapere, Cælum vituperant: quò si non satis sit summè putrida intemperatioque constitutio aëris, qui vbi labem contraxit, ac vel è sentinis, cœnosis specubus, vel è computrescentibus sordibus, oleis, insectis hominum, animantium-ve cadaveribus, aut reservans eorum excrementis, peregrinas qualitates, multa que exceptit inquinamenta: hæcque pariter cum spiritu hausta, in Pulmones ac vitæ fontem Cor penetrant; ipsum, si affectioni præparatum est, obfessumque non valet oblitescere, demouitur & perfunditur, immanique demum suâ perniciè, haud secus ac metallorum, hydrargyti, arthenici, aut prunarum fumus coarctatus, veneni specie iugulant. Sed & aquè præsentem vim habet, quæ citra contaminati aëris attractionem, primò à corpore aliquando icaturit pericax excellensque putredo, qualis est terum ad ruinam euntium. Prorsus quæcumque hanc gignunt, alunt augent-ve, augent & morbum: ob eam rem atroci hæc lue rariùs senes, perniciosiùs tinguuntur homines qui multo sciant humore; vt & loca calida, humida, Austro objecta, retrisque infecta expirationibus: Æstare quoque, quòd æstus conducit, inualefcit; excandescit & pavore, multòque magis intemperant; quod olim intelligens Socrates, in Pestilentiz illius vastitate quæ Athenas depopulata est, temperantiâ salubritatem corporis retinuit.

SVDORIFICA quæ vulgò circumferuntur, Guajacum, Sinarum radix, Sassafras, Salaparrilla, alique huius classis penè innumera, seu domestica, seu exotica, insigni calore, eximâque, quâ pollent, partium tenuitate, colligandi quidem, at, si verum amamus, nullant sudoris promovendi vim obtinent. Quidquid molaris istorum potu quantumvis largo, nunquam hic erumpet; nuli vaporatis, focus, & corporis operimentis evocetur: Planè, quemadmodum pauci aceti affusione crassior lactis pars in casum cogitur, dilabente serosâ & tenui; sic hidroticorum vii fluiditur, & in serum abit sanguis, spissiori quæ in eo superest, portione, coaguli in modum densatâ: Inde, quibus frequens ac copiosus sudor elicitur, corpus, rapto benigniori succo, tenuatum exarelet: cutem adducit macies, artus alligat languor; Quo pacto igitur vberem feri copiam progignunt Veritica; at non idcirco vrinam cient, simili ratione, quæ perhibentur hidrotica, luculentam sudori materiam suppeditant, sudorem haudquaquam movent, quòd nec foris summum corporis habitum calefaciant, nec circumfluentem in venis humorem aqueum, illic evchere, vnâque cutis spiracula, per quæ manifestè æstusque profiliat, solvere ac referare queant.

SVDOR, Febrim intermittentium, continuarumque communis est, fermeque cum in harum crisi, tum decedente illarum accessione, seu sponte proptioque impetu, seu Naturæ robore largiter emanat, quæ res bene cum quibusdam cesserit, inde nonnulli adhuc Artis Medicæ rudes, necdum satis rerum prudentes, aggressi sunt quâdam velut imitatione Naturæ, vel in pestilentibus febribus sudorem quovis tempore, etiam initio, & ante cœdionem, educere: sed perperam, irruoque conatu: Is nempe solus utilis & naturalis habendus est, qui repu gatam alvum consequitur; jamque coctâ & vacuatâ crassiore morbi materiâ, reliquam tenuem per summa corporis dissipat. Quisquis secus exigit, remere inauspicatòque provocatur: Vires enim exolvit, corpus exhaust, noxi humoris nihil, aut quæ-minimum exprimit: plurimum verò succi alimentarii, & substantiæ solidorum partium, ipsos interim spiritus diripit, ac tum humoribus inflammat. Quin, & hidroticorum vi atque ardore concretus sanguis, perinde atque aqua, cui calcis tantulum inieceris, si agitur, multò magis, quàm si consistat, ebullit, stridet, ac effervesce; unde & gravius febribus æstus, cui impar languens Natura, morbum, huiusque parentem illuviem domare, nedum conficere potis, sed oppressa citius herbam porrigit.

PLERIQUE pestilenti febre iactati, sudore dissiluant inquinato, copioso, parciore, fetido, frigido, sed quo vel superfluo, vel intempestivo, dissoluti magis offenduntur, vix vnquam recreantur: Vna est longè alia curandi ratio, nec adeo difficilis, si maturè, oportune, nec alienis remediis, corruptioni finitum, & propemodum quovis veneno expeditiorem putredinem summoveas, oppugnes, imminuas, Cor eius nidore continenter assilatum communias, ipsas denique vires sustineas. Certè, siue majorum vasorum tabum, circumfusamque Cordi sanguinis spurciem, tunc ac quantociùs exhaurire, siue febrilem æstum restinguere, siue obstructions solvere, consilium sit, præsto erit venæ sectio, non semel repetenda: nihil ejus vires æquabit: Vlebit & in eam rem victis ratio exquisitissima: Eluenda quoque frequenter alvus, nec intus modò, verùm & exterius blandè fovenda: Veniant &, si lubet, in vsum Cardiacæ, quæ iuvandi Cordis peculiatî quasi privilegio ornata dicuntur, dum frigida sint, deficienteque sine morfu; At, si calida, proferbantur: vt & aquæ Imperiales. Confessio Alkermes, Amuleta ex Mercurio & Arthenico, Antidotus de Ovo, Mithridatium, quæque malè adversus pestem à Galeno commenlata crediuntur Theriaca. Mitificatâ demum morbi materiâ, sopitoque magnam patrem incendio. Cathartica, non quidem effrenata, quæ viciosos humores velut per scditionem exterminent, aut etiam ad ægotantis stragem, venenumque se convertant: sed moderata & explorata, quoribus è re fuerit, propinata, sic omnem corporis impunitatem evitent; vt sine hidroticis verè sudoris, ex infestissima febre, sed quæ non rarò, errore ac negligentia sit lethalis, non rarò vidrix Natura, Medici acutiùs videntis ope palmam sit reportatura.

Non ergo Febri Pestilenti Sudorifica.

Proponcbat Lutetiæ CAROLVS PATIN, Parisinus, A. R. S. H. M. DC. LV.

DOMINI DOCTORES DISPVATVRI.

M. Ioannes Forestier.	M. Andreas Guier.	M. Petrus Hommets.
M. Michael du Pont.	M. Ioannes Garbe.	M. Iacobus Renaut.
M. Petrus de Mersenne.	M. Paulus Courtois.	M. Nicolaus Langlois.